
Vergaderjaar 2022–2023

**Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie
van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2023 (wijziging
samenhangende met Miljoenennota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleidsartikelen	5
2.1	Artikel 1 Versterkte Internationale Rechtsorde	5
2.2	Artikel 2 Veiligheid en Stabiliteit	7
2.3	Artikel 3 Effectieve Europese Samenwerking	10
2.4	Artikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden	12
3	Niet-beleidsartikelen	15
3.1	HGIS onverdeeld	16
3.2	Apparaat	17

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds van het Ministerie van Buitenlandse Zaken

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H.G.J. Bruins Slot

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

Onderdeel 2 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Onderdeel 3 bevat een tabel met budgettaire gevolgen bij de niet-beleidsartikelen. Na de tabel 'budgettaire gevolgen van beleid' wordt een toelichting op de mutaties gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel (tabel 1) conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. De wijzigingen van de verplichtingen worden alleen toegelicht wanneer ze groter zijn dan 10% ten opzichte van de vorige stand op artikelniveau.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1 Versterkte Internationale Rechtsorde

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	136 667	- 4 046	132 621
Uitgaven:			
Programma-uitgaven totaal	158 439	- 4 071	154 368
waarvan juridisch verplicht			
1.1 Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	74 750	- 3 946	70 804
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Internationaal recht	750	- 100	650
<i>Opdrachten</i>			
Internationaal recht	2 550	0	2 550
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Verenigde Naties	42 000	- 3 846	38 154
OESO	7 955	0	7 955
Internationaal Strafhof	3 910	0	3 910
Internationaal recht	17 585	0	17 585
1.2 Bescherming en bevordering van mensenrechten	67 902	- 125	67 777
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Mensenrechtenfonds	19 742	775	20 517
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Mensenrechtenfonds	38 010	- 900	37 110
Mensenrechten multilateraal	10 150	0	10 150
1.3 Gastlandbeleid internationale organisaties	15 787	0	15 787
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Carnegiestichting	5 749	0	5 749
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>			
Vredespaleis	6 750	0	6 750
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Internationaal Strafhof	858	0	858

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Speciaal Tribunaal Libanon	1 800	0	1 800
Nederland Gastland	630	0	630

Toelichting

Artikelonderdeel 1.1

Het budget voor artikelonderdeel 1.1 daalt als gevolg van de verwerking van de ODA-herschikking, wat leidt tot een ombuiging op het budget voor de Verenigde Naties.

Artikelonderdeel 1.2

Het budget voor artikelonderdeel 1.2 daalt als gevolg van de verwerking van de ODA-herschikking, wat leidt tot een ombuiging op het budget van het Mensenrechtenfonds. Op het instrument Subsidies wordt het budget voor het Mensenrechtenfonds opgehoogd met EUR 875.000 uit algemene middelen voor projecten in Oekraïne zoals op 4 juli gemeld aan het parlement (Kamerstuk [36 045 nr. 165](#)).

2.2 Artikel 2 Veiligheid en Stabiliteit

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	355 038	- 5 970	349 068
Uitgaven			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	351 575	- 4 124	347 451
2.1 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	93 743	0	93 743
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Atlantische Commissie	565	0	565
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
NAVO	13 150	0	13 150
WEU	750	0	750
Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid	2 428	0	2 428
Veiligheidsfonds	1 850	0	1 850
NAVO Oekraïne UCAP Trust Fund	75 000	0	75 000
2.2 Bestrijding internationale criminaliteit en terrorisme	17 222	30	17 252
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Anti-terrorisme instituut	650	0	650
Contra-terrorisme	5 000	- 150	4 850
Cyber security	3 852	180	4 032
Global Forum on Cyber Expertise	1 250	0	1 250
<i>Opdrachten</i>			
Global Forum on Cyber Expertise	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Contra-terrorisme	3 600	0	3 600
Cyber security	2 870	0	2 870
2.3 Wapenbeheersing	13 022	0	13 022
<i>Opdrachten</i>			
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	465	0	465
Conferentie New Tech 2022	2 000	0	2 000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
IAEA	7 317	0	7 317

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	1 320	0	1 320
CTBTO	1 920	0	1 920
2.4 Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	194 447	- 4 154	190 293
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Nederland Helsinki Comité	28	0	28
Stabiliteitsfonds	25 000	0	25 000
Training buitenlandse diplomaten	3 350	0	3 350
<i>Opdrachten</i>			
Makandra	2 919	0	2 919
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>			
Makandra	320	0	320
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
OVSE	6 000	0	6 000
Stabiliteitsfonds	65 432	- 10 000	55 432
VN-contributie voor crisisbeheersingsoperaties	91 353	0	91 353
Overige	45	1 846	1 891
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>			
Inzet hoog-risico posten	0	0	0
<i>Nog te verdelen</i>			
Nog te verdelen	0	4 000	4 000
2.5 Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	33 141	0	33 141
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen MATRA	15 582	0	15 582
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	3 939	0	3 939
<i>Opdrachten</i>			
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	4 463	0	4 463
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>			
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	678	0	678
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	8 479	0	8 479
Ontvangsten	1 000	0	1 000
2.10 Doorberekening Defensie diversen	0	0	0
2.40 Restituties programma's	1 000	0	1 000

Toelichting

Artikelonderdeel 2.4

Het budget voor artikelonderdeel 2.4 daalt als gevolg van de verwerking van de ODA-herschikking, wat leidt tot een ombuiging op het Stabiliteitsfonds ODA.

2.3 Artikel 3 Effectieve Europese Samenwerking

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 Effectieve Europese samenwerking (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	11 863 781	- 281 763	11 582 018
Uitgaven			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	11 459 845	- 281 763	11 178 082
3.1 Afdrachten aan de Europese Unie	11 285 333	- 281 763	11 003 570
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
BNI-afdrachten	4 749 347	- 203 057	4 546 290
BTW-afdrachten	1 299 357	109 996	1 409 353
Invoerrechten	5 056 426	- 241 714	4 814 712
Plastic-grondslag	180 203	53 012	233 215
3.2 Europees Ontwikkelingsfonds	100 313	0	100 313
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Europees Ontwikkelingsfonds	100 313	0	100 313
3.3 Een hechtere Europese waardengemeenschap	32 800	0	32 800
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Raad van Europa	11 000	0	11 000
Kapitaalaanvullingen bij regionale ontwikkelingsbank	21 800	0	21 800
3.4 Versterkte Nederlandse positie in de Unie	4 996	0	4 996
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
EIPA	348	0	348
<i>Opdrachten</i>			
Europa College beurzenprogramma	190	0	190
Programmatische ondersteuning: Taskforce Verenigd Koninkrijk	0	0	0
EU-sanctiebeleid	208	0	208
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Benelux bijdrage	4 250	0	4 250
3.5 Europese Vredesfaciliteit	36 403	0	36 403
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Europese Vredesfaciliteit	36 403	0	36 403
Ontvangsten	2 676 240	- 1 391 694	1 284 546
3.10 Diverse ontvangsten EU	1 263 871	20 425	1 284 296
Invoerrechten	1 263 871	- 63 356	1 200 515
Overige ontvangsten EU	0	83 781	83 781
3.11 Europees herstellfonds	1 412 119	- 1 412 119	0
3.30 Restitutie Raad van Europa	250	0	250

Toelichting

Afdrachten aan de Europese Unie

Ieder jaar doet de Commissie, conform artikel 4 van de verordening van het Meerjarig Financieel Kader (MFK), een aantal technische aanpassingen aan het MFK die gevolgen hebben voor de MFK-plafonds. Het gaat om: een actualisatie van de speciale instrumenten, de boete-opbrengsten en de inzet van het enkelvoudige marge-instrument (Single Margin Instrument; SMI). Aangezien de raming van de Nederlandse EU-afdrachten gebaseerd is op het MFK-betalingenplafond plus de maximale omvang van de speciale instrumenten, wijzigt daardoor ook de raming van de Nederlandse EU-afdrachten. Voor 2023 stijgt de bni-afdracht hierdoor met EUR 49 miljoen. Daarnaast worden de invoerrechten met EUR 19 miljoen verhoogd vanwege een bruto incidentele betaling aan de Europese Commissie inzake de LGO-zaak.

In de Draft Amending Budget 3 2023 actualiseert de Commissie de begroting op basis van de meest recente economische ramingen voor de eigen middelen, op basis van de Lenteraming en de cijfers die zijn vastgesteld in het *Advisory Committee on Own Resources* (ACOR). Dit heeft een effect op de raming van de invoerrechten en de plastic-, btw- en bni-afdracht. De raming van de bni-afdracht daalt met EUR 278 miljoen in 2023. Dit komt doordat op Europees niveau meer btw-opbrengsten en invoerrechten zijn opgehaald ten opzichte van de raming van vorig jaar. Dit leidt tot minder bni-afdrachten (sluitstuk van de Europese begroting). De raming van de btw-afdracht stijgt met EUR 110 miljoen en de raming van de plastic-afdracht stijgt met EUR 53 miljoen in 2023.

Zoals toegelicht bij 1e suppletioire begroting 2022 treedt er bij de invoerrechten gedurende het jaar onbedoeld een saldo-effect op, omdat aan de inkomsten- en uitgavenkant een andere raming wordt gebruikt, respectievelijk de raming van het Ministerie van Financiën en de raming van de Europese Commissie. Er wordt drie keer per jaar een actualisatie geboekt op de invoerrechten en de perceptiekostenvergoeding om te corrigeren voor dit saldo-effect. De laatste correctie heeft plaatsgevonden na de publicatie van de CEP 2023. Deze betreft de jaren 2023 tot en met 2027.

Diverse ontvangsten EU

De Europese Commissie heeft recent een brief gestuurd aan Nederland over de invoer van Lage Waarde Textiel en Schoenen (LWTS). Nederland heeft in 2021 voor dit dossier EUR 148,3 miljoen. onder voorbehoud afgedragen. Nederland krijgt nu EUR 83,8 miljoen terug van de Commissie. Daarnaast betreft is er EUR 1,9 miljoen ontvangst van perceptiekosten voor de incidentele betaling aan de Europese Commissie voor de LGO-zaak.

Europees Herstelfonds

Naar aanleiding van het Raadsuitvoeringsbesluit voor het Herstel- en Veerkrachtplan is de invulling van de geplande betaalverzoeken gewijzigd, hetgeen leidt tot een kasschuif in de verwachte ontvangsten voor het Europees Herstelfonds.

2.4 Artikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	74 698	- 4 506	70 192
Uitgaven			
Programma-uitgaven totaal waarvan juridisch verplicht	76 697	- 4 506	72 191
4.1 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	13 532	- 109	13 423
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Gedetineerdenbegeleiding	2 260	0	2 260
<i>Inkomensoverdrachten</i>			
Gedetineerdenbegeleiding	540	0	540
<i>Opdrachten</i>			
Consulaire bijstand	394	0	394
Reisdocumenten en verkiezingen	2 550	- 109	2 441
Consulaire opleidingen	400	0	400
Consulaire informatiesystemen	7 388	0	7 388
Loket buitenland	0	0	0
4.2 Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	23 863	- 125	23 738
<i>Opdrachten</i>			
Ambtsberichtenonderzoek	150	0	150

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletioire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Visumverlening	2 858	0	2 858
Legalisatie en verificatie	80	0	80
Consulaire informatiesystemen	19 747	- 125	19 622
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Asiel en migratie	1 028	0	1 028
4.3 Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	12 662	- 4 425	8 237
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Internationaal Cultuurbeleid	9 014	- 4 425	4 589
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Internationaal cultuurbeleid	3 648	0	3 648
4.4 Uitdragen Nederlandse waarden en belangen	26 640	153	26 793
<i>Subsidies (regelingen)</i>			
Instituut Clingendael	800	0	800
Programma ondersteuning buitenlands beleid	3 872	0	3 872
Internationale manifestaties en diverse bijdragen	49	0	49
Publieksdiplomatie	2 229	0	2 229
Onderzoeksprogramma	50	50	100
Academische Leerstoel Anton de Kom	344	0	344
<i>Opdrachten</i>			
Adviesraad Internationale vraagstukken	635	0	635
Instituut Clingendael	3 043	28	3 071
Bezoeken VIPS en uitgaven CD en Internationale organisaties	1 000	0	1 000
Algemene voorlichting	1 590	0	1 590
Koninklijk Huis - inkom. en uitg. bezoeken, off. ontvangsten	2 000	0	2 000
China-strategie	27	0	27
Onderzoeksprogramma	2 137	75	2 212
Conferentie uitdragen Nederlandse waarden en belangen	4 000	0	4 000
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>			
Algemene voorlichting	1 200	0	1 200
Verkeersnotificaties	400	0	400
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>			
Europese bewustwording	868	0	868
Publieksdiplomatie	2 396	0	2 396
Ontvangsten	47 374	0	47 374
4.10 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	9 200	0	9 200
4.20 Consulaire dienstverlening aan vreemdelingen	37 900	0	37 900

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
4.40 Doorberekening Defensie diversen	74	0	74
4.41 Ontvangsten verkeersnotificaties	200	0	200

Toelichting

Het budget voor artikelonderdeel 4.3 daalt als gevolg van een overheveling naar het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor steun aan activiteiten die tot doel hebben de Oekraïense cultuur te behouden.

3 Niet-beleidsartikelen

3.1 HGIS onverdeeld

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van niet - beleidsartikel 6 Nog onverdeeld (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	1 601	5 826	7 427
Uitgaven			
Uitgaven totaal	1 601	5 826	7 427
6.1 Nog onverdeeld (HGIS)	1 601	5 826	7 427

Toelichting

Op dit artikel worden uitgaven verantwoord die samenhangen met de HGIS-indexering en HGIS-besluitvorming bij Voorjaarsnota. Op basis van de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP) wordt het HGIS non-ODA budget geïndexeerd. De indexatie wordt verwerkt op dit artikel. Het geraamde budget op dit artikel is met name bedoeld voor het uitkeren van loon- en prijsbijstelling binnen de HGIS en voor incidentele initiatieven of tegenvallers binnen de HGIS.

3.2 Apparaat

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van niet - beleidsartikel 7 Apparaat (mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
	2023	2023	2023
Verplichtingen	1 046 696	1 689	1 048 385
Uitgaven	1 046 696	- 11 411	1 035 285
7.1.13 Personele uitgaven	654 683	1 689	656 372
7.1.13.1 Eigen personeel	642 683	1 689	644 372
7.1.13.2 Inhuur extern	12 000	0	12 000
7.1.13.3 overige personeel	0	0	0
7.1.14 Materiele uitgaven	392 013	- 13 100	378 913
7.1.14.1 ICT	72 197	0	72 197
7.1.14.2 Bijdragen aan SSO's	54 147	0	54 147
7.1.14.3 Overige materieel	265 669	- 13 100	252 569
7.2 Koersverschillen	0	0	0
Ontvangsten	42 771	0	42 771
7.10 Diverse ontvangsten	42 771	0	42 771
7.11 Koersverschillen	0	0	0

Toelichting

Het budget daalt doordat er EUR 13 miljoen van 2023 naar 2024 wordt doorgeschoven vanwege uitgestelde investeringen. Verder is er een ontvangst van EUR 1,7 miljoen. Dat betreft een overheveling van loonkosten voor lokaal personeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.